

Prozettek

Shakespeare szonettjei mai magyar prózában

123

*Nem, Idő, kár kérkedned, hogy változom.
Új technológiás piramisaidban
számomra semmi új, semmi különös:
topis ruhák az ismert látványon.
Gyorsnak kell lennünk, ezért csodáljuk,
ahogy állandóan erőlteted a régít,
és, jó, elevenedjen meg vágyunknak,
csak ne az legyen, hogy te megmondtad előre.
Korlátaid, cseleid kijátszom,
nem hat meg a jelen, sem a múlt,
mert krónikáid és amit látunk, hazudnak,
folytonos kapkodásod emlékei.
Ezt fogadom és ez lesz mindig:
igaz leszek, hiába lengeted a kaszád.*

17

*És ki hinné el aztán azt a néhány
legfőbb erényeddel telezsúfolt versemet?
Az egek tudják, inkább sír lenne az,
mely félig se igazat ápol s eltakarja élted.
Ha le tudnám írni szemeid szépségét
és a többit, sorba, minden bűvöd és bájad,
az utókor azt mondaná: „A költő hazudik –
ennyire mennyei lény nincsen a föld kerekén”,
és sárgulnának műveim korosodván,
megvetnék őket, mint egy nagyzóló vénembert;
minden igaz jogodat költői erőszaknak tartanák,
egy ómódi, nyakatekert dalszövegnek.
De ha csak egy gyermeked is él ekkor,
kétszeresen élsz: benne és soraim közt.*

E „prozetekkel” köszöntöm a 70 éves Kukorelly Endrét, aki többször hangsúlyozta a más nyelvű versek prózafordításának fontosságát. Magam is úgy vélem, sőt sokan mások is, hogy ez sokkal inkább képes felmutatni az eredeti verset, mint a verses műfordítás, amely egy teljesíthetetlen eszmény jegyében átfogalmazza, átstrukturálja az eredeti szöveget. – F. Zs.

Úgy vagy zsarnoki, ahogy vagy,
 a szépség büszkén tesz kegyetlenné;
 túl jól tudod, hódoló szívemnek
 ki a legtündöklőbb, legdrágább gyöngyszem.
 Egyesek jóhiszeműen úgy vélekedtek Rád nézőst:
 arcodnak még sincs az a hatalma, amitől nyög a szerelem;
 nem mondom, hogy tévednek, nem lennék ily durva,
 csak magamnak vallom be eskü alatt.
 És a bizonyíték, hogy vallomásom nem hamis,
 az ezer nyögés, arcodra csak gondolva is,
 egymás hegyén-hátán tanúskodik mind,
 a Te sötétséged a legtündöklőbb bírói székeimből.
 Tény, hogy semmi sem sötét, kivéve tetteid,
 úgyhogy a szóbeszéd Rólad érvényben marad.

Szerelem, újítsd meg erőd; ne hagyd, hogy azt mondják,
 éled tompább, mint az étvágyé,
 amit kicsorbított a mai evés és
 holnap élesebb lesz, mint valaha.
 Ilyen legyél, szerelem; ma csak teljenek
 éhes szemeid, míg lehunyod teljesen,
 viszlát holnap, és ne öld meg
 e lelkesültséget valami örökös unalommal.
 Legyen e szomorú közbjáték az óceán,
 mely szétválasztja a partokat, melyekre a két friss jegyes
 kijár naponta, leszén szerelme visszatértét, hiába,
 minden nappal boldogabb lesz majd a látvány.
 Vagy nevezzük télnek, melynek minden gondja
 csak sokszorozza a nyári találkozás különlegességét.

A lélek finanszírozza a szégyen pazarlását
 – ez a kéjvágy akcióban; és amíg akcióban,
 addig hamis, vérengző, mocskos, gyalázatos,
 vad, extrém, durva, kegyetlen, megbízhatatlan;
 élvezését csak megvetése előzi meg;
 üldözi az elmúlt okot, és amint elkapja,
 utálja az elmúlt okot, mint bekapott csalit,
 amit csak a hal megőrzítésére vetettek ki;

*örült bíróságban éppúgy, mint birtokban,
bíróán bírva és birtokolván, extrém mindenben;
áldás mint bizonyítás, átok mint bizonyíték;
az öröm ígérgetése előtte, álmódzása utána.
Ezt jól tudja mindenki; de senki sem tudja jól,
hogy lehet elkerülni e pokolba vezető mennyet.*

12

*Mikor az órát figyelem, amint az időt ketyegi,
és nézek, hogy a bátor nap rémisztő éjbe merült;
mikor észreveszem, a bíbor hogy elszürkült,
és a fekete tincsek még ezüstösebbek lettek;
mikor a magas fákon nézem, hogy nincs lomb,
ami egykor a forróságtól óvta a csordát,
és a nyár zöldjét kévékbe kötve viszik,
halotti szekéren, boglyas, őszes szakállal;
akkor a szépséged kérdése is felmerül,
hogy Te is méysz, a tékozló idő hulladéka közt,
hisz a kedves és a szép is elhagyatnak
és meghalnak oly gyorsan, ahogy az ifjak nőnek,
és semmi sem véd az Idő kaszájától,
csak sarjadó magjaid: legyőzted, vihet.*

És egy modern prozett a fordítótól:

1007

*Ó, Úrnőm! Tudom. Ezt a szöveget dalolták már
Különlegességed provanszál és briton lovagjai,
akik tudták, milyen érzékeny, pihe-puha, szőrös,
dimbes-dombos, kacskaringós fülecskék milyen
bársonyos sötét útjain és síkos fényes ösvényein
kúszik és úszik és száll és rezdül meg és milyen
húroktól az öröktől ismerős és sohasem hallott
dallam az értő dobhártyákon és lüktet és hatol
az agyába és minden sejtjébe és markol a szívébe
annak a Hölgynek a holdvilágos nyári éjszakában
a kertben magányosan a lombok alatt merengve
a tó millió játszi csillagával locsogó csónak árnyán,
nem lévén otthon a férj, aki nem tudta, milyen, Ó, Úrnőm!
De ma már más a világ, hisz megszületett, Ó, Úrnőm!*

FARKAS ZSOLT fordításai